

**Shri Jain Vidya Prasarak Mandal College of Education,
Chinchwad, Pune -33.**

B.ED. INTERNAL EXAMINATION 2023-24

B.Ed Course 103: Learning and Teaching

अध्ययन आणि अध्यापन

वेळ: ३ तास

गुण: ८०

Date:

- Instructions:** 1) Figures to the right of the questions indicate full marks.
2) Write answers of question no.1 to no.4 in about 500 words.
3) Write answers of question no.5 in about 150 words.

- सूचना:** १) प्रश्नांच्या उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
२) प्रश्न क्रमांक १ ते ४ ची उत्तरे प्रत्येकी ५०० शब्दांपर्यंत लिहावीत.
३) प्रश्न क्रमांक ५ चे उत्तर प्रत्येकी १५० शब्दांपर्यंत लिहावे.
-

Q1. Explain concept of Transfer of Learning? What are the types of Transfer of Learning? How will you use same in teaching Learning? [15 marks]

प्र.१ अध्ययन संक्रमण म्हणजे काय? अध्ययन संक्रमणाचे प्रकार कोणते? अध्ययन अध्यापनात अध्ययन संक्रमणाचा तुम्ही कसा वापर कराल? (१५ गुण)

OR

Q1. Explain Thorndike's 'TRIAL AND ERROR' method. Explain law of learning. What will you do for good learning students? [15 marks]

प्र.१ थॉर्नडाइकची प्रयत्नप्रमाद पद्धती स्पष्ट करा. अध्ययनाचे नियम सांगा व या नियमांचा वापर विद्यार्थ्यांचे अध्ययन चांगले होण्यासाठी तुम्ही कसा कराल? (१५ गुण)

Q2. Explain the Principles and Educational Implications of Brain based Learning with examples. [15 marks]

प्र.२ मेंदूआधारित अध्ययनाची तत्वे आणि शैक्षणिक उपयोजन सोदाहरण स्पष्ट करा. (१५ गुण)

OR

Q2.Explain Paivio-dual coding theory with following points [15 marks]

a) Relevance in Learning	b) Role of Teacher
c) Role of Learner	d) Educational Implication.

प्र.२ पैव्हिओ द्विसांकेतिकरण उपपत्ती खालील मुद्द्यांच्या आधारे स्पष्ट करा. (१५ गुण)

अ) अध्ययनातील समर्पकता	ब) शिक्षकाची भूमिका
क) अध्ययनार्थीची भूमिका	ड) शैक्षणिक उपयोजन

OR

Q3. Explain the concept and definitions of teaching. Explain the functions of teaching with examples. [15 marks]

प्र.3 अध्यापनाची संकल्पना आणि व्याख्या स्पष्ट करा. अध्यापनाची कार्ये सोदाहरण स्पष्ट करा.

OR

Q3. Explain Micro teaching & teaching skills. Explain skills of teaching in 21st century with examples. [15 marks]

प्र.3 सूक्ष्म अध्यापन आणि अध्यापन कौशल्ये स्पष्ट करा. २१व्या शतकातील अध्यापनाची कौशल्ये सोदाहरण स्पष्ट करा.
(१५ गुण)

Q4. Explain Advance Organizer Model. Explain utility of Asubel's Model in Teaching Learning process. [15 marks]

प्र.4 'अग्रत संघटक प्रतिमानांचे स्पष्टीकरण करा. आसुबेल यांच्या प्रतीमानाची अध्ययन अध्यापन प्रक्रियेतील उपयुक्तता सांगा.
(१५ गुण)

OR

Q4. Explain the Team Teaching with reference to following points. [15 marks]

a) Concept, b) Characteristics, c) Limitations, d) Educational Implications.

प्र.4 सांघिक अध्यापन खालील मुद्द्यांच्या आधारे स्पष्ट करा. (१५ गुण)

अ) संकल्पना, ब) वैशिष्ट्ये, क) मर्यादा, ड) शैक्षणिक उपयोजन

Q5. Answer the following(Any Four) [२० marks]

प्र.5 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

1. Write down any five factors affecting Learning

१. अध्ययनावर परिणाम करणारे कोणतेही पाच घटक लिहा.

2. Explain skinner's traditional theories of Learning

२. स्कीनरची अध्ययनाची पारंपारिक उपपत्ती स्पष्ट करा.

3. Explain the difference between constructive classroom and normal classroom.

३. ज्ञानरचनावादी वर्गखोली व सामान्य वर्गखोली यातील फरक स्पष्ट करा.

4. Flipped classroom

४. फ्लिपड वर्ग

5. Explain need and importance of Annual plan.

५. वार्षिक नियोजनाची गरज आणि महत्व स्पष्ट करा.

6. Explain any five maxims of teaching with examples.

६. अध्यापनाची कोणतीही पाच सूत्रे सोदाहरण स्पष्ट करा.